

BEŁCHATÓW 5.0

Aktywizacja potencjału
społecznego na rzecz
transformacji regionu

+48 797 455 404

biuro@b50.pl

www.b50.pl

Co po węglu w Bełchatowie? Pomysły od OZE do fabryki dronów. Jest lista potrzeb

- Nie mamy dużo czasu i wszyscy to wiemy - mówił europoseł Dariusz Joński w czasie debaty "Ambitna transformacja regionu bełchatowskiego". Węgiel brunatny musi zniknąć, a region bełchatowski nie udźwignie zmian bez inwestycji rządowych i większego finansowania z UE. Eksperti podsuwają pomysły: od energetyki opartej na OZE po przemysł zbrojeniowy. Prezydent Bełchatowa mówi wprost: "Mogłaby tu powstać fabryka dronów". Poniżej - lista 10 najważniejszych potrzeb regionu w kontekście transformacji.

Region bełchatowski to największe w Polsce zagłębie węgla brunatnego. Wchodząca w skład zarządzanego przez PGE GiEK koncernu Elektrownia Bełchatów, to największy w kraju wytwórca energii elektrycznej z węgla i jeden z największych jednostkowych emitentów CO₂ w Europie. Bełchatowska kopalnia z kolei to największa działająca w Europie odkrywka.

Według PGE SA odejście od wydobycia węgla brunatnego w Bełchatowie spowoduje **obniżenie poziomu zatrudnienia w kopalni i elektrowni o 40,4% (z obecnych 7530 do 4485 osób w roku 2030)**. Drugie tyle pracowników zatrudnione jest w spółkach zależnych koncernu. Analizy wskazują, że na każde miejsce pracy w kopalni przypadają cztery miejsca pracy w regionie. Rynek pracy i aspekt społeczny, demograficzny, to jedne z kluczowych zagadnień do zagospodarowania.

Wygaszanie bloków energetycznych w Elektrowni Bełchatów zaplanowane jest na lata 2030-2036. Zakończenie eksploatacji złóż węgla brunatnego zaplanowano już kolejno na 2026 i 2038 r.

- W kręgu ekspertów, którzy zajmują się procesem transformacji regionu bełchatowskiego, mamy poczucie, że jeśli ulokowany w sercu Polski koncern ma zwycięsko przejść przez ten proces, to konieczne jest połączenie sił na wszystkich szczeblach - centralnym i lokalnym - mówił Maciej Kozakiewicz z Fundacji Kultura Kresu i Bełchatów 5.0, otwierając dyskusję ekspertów.

- Musimy znaleźć pomysł na Bełchatów. Jaką gałąź przemysłu tam ulokować, żeby miała przyszłość, żeby ludzie wykwalifikowani mogli tam pracować? - mówił europoseł Joński. Jak poinformował, na dziś pomysłów na transformację elektrowni i kopalni jest kilka. - Od małej elektrowni atomowej, przez szeroko rozumiane OZE, włącznie z przechowywaniem energii. Trzecia opcja, to pomysł przemysłu zbrojeniowego. Czy jest to możliwe? Jest, ale strategia musi tu być długofalowa - wyliczał i dodał, że "być może PGE w tej sprawie się wkrótce wypowie".

Pomysł ulokowania przemysłu zbrojeniowego w regionie podsuwa również prezydent Bełchatowa Patryk Marjan, przywołując sytuację geopolityczną i wojnę za granicami Polski. - Jeśli sytuacja jest poważna, to musimy postawić na przemysł zbrojeniowy, bo to oddala zagrożenie wojenne - mówił, wskazując jako kierunek produkcję dronów. - Uważam, że taka fabryka dronów mogłaby na terenie regionu bełchatowskiego powstać. Musimy zrobić wszystko, żeby pozostał on regionem przemysłowym i zadbać o amortyzację ubytku miejsc pracy. Na pewno tego procesu nie da się przeprowadzić bez wsparcia i inwestycji rządowych - dodał Marjan.

W innym kierunku zwrócił się prof. Andrzej Szablewski, zastępca dyrektora Instytutu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk: - Szczególnie ważne są dwa rodzaje zasobów: kapitału ludzkiego i tych ulokowanych w infrastrukturze. W przypadku Bełchatowa rysuje się bardzo wyraźna rekomendacja, by kadre menadżerską i wysoko wykwalifikowanych pracowników wykorzystał do pójścia w kierunku budowy ośrodka energetycznego, ale już nie opartego na przemyśle węglowym - podkreślił naukowiec.

- Jesteśmy spóźnieni i dobrze, że rząd ujawnił Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu, bo jak nie ma czegoś w planie, to nie ma szans na dofinansowanie ze środków unijnych - zauważyła z kolei dr Aleksandra Gawlikowska-Fyk, dyrektorka programu Energetyka w Forum Energii. Jednocześnie podkreśliła, że KPEiK nie mówi konkretnie, jak będzie wyglądała przyszłość regionu bełchatowskiego, mimo że ma on tak duży potencjał, jak rozmiar. - Takich molochów już nie będzie i bez koordynacji rządowej on sobie nie poradzi - mówiła ekspertka. - Jeśli coś ma w tym regionie być za pięć lat, to musimy wiedzieć to teraz - podkreśliła.

Dla regionu łódzkiego, w tym Bełchatowa, przeznaczono dotąd z **Funduszu Sprawiedliwej Transformacji 369 mln euro, czyli ok. 1,5 mld zł.** - Cieszymy się z każdej kwoty, ale ta nie jest tak duża, żeby dokonać pełnej transformacji - mówił Dariusz Joński. Wtórowała mu dr Małgorzata Misiak, pełnomocniczka Zarządu Województwa Łódzkiego : - Wartość w złotych nie jest imponująca, ale mamy plan transformacji dla województwa, możemy ubiegać się też o inne środki.

Uczestnicy debaty zgodzili się, że niezbędne są inwestycje w infrastrukturę: kolejową i drogową. Również ze względu na poprawę komfortu życia mieszkańców regionu. Zgodzili się również, że rola lokalnej społeczności i miejscowych ekspertów jest nie do przecenienia.

Zagadnieniem, na które trudno dziś znaleźć dobre rozwiązanie, a które budzi emocje, jest zagospodarowanie pokopalnianych wyrobisk i rekultywacja. Na razie założono, że w miejscu wyrobisk powstaną dwa najgłębsze jeziora w Polsce. Pełne wypełnienie tych zbiorników jest planowane po roku 2050. Ale jak mówił dr Zbigniew Kaczkowski, adiunkt w Katedrze UNESCO Ekohydrologii i Ekologii Stosowanej Uniwersytetu Łódzkiego, wciąż brakuje danych. - Musimy sprawdzić, czy projekt zalania wodą będzie realistyczny, jakie będą koszty. Ja nie widziałem żadnej uczciwie zrobionej oceny, co się może wydarzyć: co zyskujemy, co tracimy - ocenił, apelując o nakłady na badania.

10 głównych potrzeb w procesie transformacji:

1. **Opracowanie szczegółowego planu transformacji regionu bełchatowskiego na wzór strategii Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji województwa śląskiego.** Dokument zawierałby priorytety inwestycyjne oraz wskazówki dotyczące gospodarczych, społecznych i środowiskowych wyzwań regionu.
2. **Opracowanie harmonogramu wygaszania Elektrowni Bełchatów i rekultywacji terenów.**
3. **Zakreślenie perspektywy zastąpienia konwencjonalnych źródeł energii technologiami OZE.**
4. **Zapewnienie rzetelnej i przejrzystej komunikacji do społeczeństwa i interesariuszy** na temat transformacji, możliwości przekwalifikowania i tworzenia nowych miejsc pracy.
5. **Inwentaryzacja zasobów infrastrukturalnych i gospodarczych,** która uwzględni przyszłe możliwości ich wykorzystania przy nowych inwestycjach.
6. **Koordinacja transformacji regionu bełchatowskiego na szczeblu centralnym, rządowym.** Powołanie krajowego pełnomocnika, koordynującego międzyresortowo cały proces i współpracującego ze wszystkimi instytucjami i gminami.
7. **Jasny podział obowiązków między samorządami na poziomie wojewódzkim i gminnym.** Analiza potencjałów rozwoju regionu i przygotowanie profesjonalnej regionalnej strategii dla rozwoju przedsiębiorczości.

8. **Opracowanie strategii dywersyfikacji gospodarczej i branż.** Przekształcenie terenów pogórnich na strefy przemysłowe, bazujące na obecnych przewagach w zasobach. W tym - selektywny rozwój sektora zbrojeniowego.
9. **Utworzenie Funduszu Transformacji Regionu Bełchatowskiego** zasilanego z funduszy UE, budżetu krajowego, obligacji i udziałów sektora prywatnego. Fundusz powinien wspierać inwestycje związane z dywersyfikacją gospodarczą oraz transformacją regionu na poziomie infrastrukturalnym i społecznym.
10. **Rozwój nowoczesnych połączeń kolejowych i drogowych, łączących Bełchatów z innymi ośrodkami w kraju,** co przyczyni się do poprawy mobilności mieszkańców, zmniejszenia wykluczenia transportowego i wzmocnienia gospodarki regionu.

Kontakt dla mediów: Maciej Kozakiewicz, tel. 607 444242, m.kozakiewicz@b50.pl